

SpiNeT

Postbus 48, 6590 AA Gennep
secretariaat-cssp@missie-geest.nl
www.missie-geest.nl
IBAN NL72RABO0116166444
BIC RABONL2U

SPIRITIJS NEDERLANDS TIJDSCHRIFT

Jaargang 77 no. 3

mei-juni 2022

De weg van de missie: mijn ervaring

Inleiding: *Ervaring varieert tussen mensen, zelfs wanneer gebeurtenissen op hetzelfde moment en op dezelfde plek plaatsvinden. Dit is mogelijk vanwege onze individuele uniciteit en soms gebaseerd op onze disposities met het object van ervaring. Meer nog, vanwege de opvattingen die we hebben over iets of*

een persoon of een plaats, kunnen onze ervaringen ons maken of breken. Voor elke ervaring danken we God echter op een unieke manier, aangezien Hij het mogelijk maakte met een specifiek doel. Dit schrijven geeft een samenvatting van mijn missie-ervaring in Nederland sinds mijn aankomst.

Aankomst: Ik verliet Nigeria (provincie Nigeria Zuidoost) op 16 september 2021 en arriveerde op 17 september 2021 in Nederland. Dit was tijdens de Corona Virus crisis en ik zat daarom tien dagen in quarantaine in de gemeente Eindhoven voordat ik werd overgebracht naar het Spiritijnenhof van de gemeenschap van Gennep op 27 september 2021; ik zou er blijven tot 10 februari 2022.

Gemeenschapsleven met de medebroeders: De verhuizing naar de gemeenschap van Gennep bleek echt een voorrecht voor mij om te ervaren hoe het is om met enkele oudere medebroeders te leven. De gemeenschap bestaat uit een twintigtal medebroeders, waaronder priesters, broeders en drie Heilige Geest zusters. Het leven met hen was dagelijks een punt van bezinning op het leven van een priester na zijn pensionering. Ondanks hun achteruitgang in leeftijd, gezondheid en kracht, was hun leven voorbeeldig. Als jonge priester was ik blij samen met hen te leven en deed ik mijn best om hen gelukkig te maken, ondanks de taalbarrière.

In Gennep kreeg ik op 10 februari het verzoek om naar de gemeente Eindhoven te verhuizen waar twee van onze medebroeders woonden, namelijk pater Marcel Uzoigwe en John Onoja. Deze actie was het gevolg van een voorafgaand besluit van de raad om sneller de Nederlandse taal te leren en wegens verdere missionaire oriëntatie en integratie.

Mijn nieuwsgierigheid als middel tot zelfontplooiing: Terwijl dit allemaal gaande was, bleef ik niet louter passief toekijken.

Ik deed persoonlijk mijn best om op mijn eigen wijze te helpen en mezelf te ontwikkelen, en ik nam initiatief in het zoeken naar een gemakkelijkere manier om de taal te leren en mezelf in het systeem te integreren. Ik bezat A0-A1 taalniveau. Ik heb Nederlandse taalles gevolgd bij mevrouw Miek de Vries in Gennepe; driemaal per week.

Volgens Nederlanders zelf is de Nederlandse taal moeilijk: dit lijkt waar, want hoewel ik interesse in de taal heb, steek ik het niet makkelijk op: mijn toename in welbespraaktheid verloopt niet in het tempo dat overeenkomt met de energie die ik er dagelijks in steek om het onder de knie te krijgen. Het maakt mij niet alleen nederig; het vernedert me ook. Ik neem tevens deel aan enkele Taalcafé-groepsdiscussies in Eindhoven om

het luister- en spreekaspect van de taal beter onder de knie te krijgen. Er werd ook een afspraak gemaakt om mij in contact te brengen met een persoon om me te helpen bij het leerproces.

Ik maakte officieel kennis met het pastorale team van de Sint-Pieterskerk in Eindhoven om op zon- en feestdagen met de dienstdoende priester te concelebreren. Dit engagement zal mij helpen om toegewijd te blijven aan de liturgische en pastorale oriëntatie en integratie. Bovendien assisteer ik broeder Callistus Offor bij de aanbiddingstijd in zijn parochie in Cuijk. Men heeft werkelijk een lange weg afgelegd om mij bewust en onbewust bekend te laten worden met het pastorale en culturele aspect van de Nederlandse bevolking.

Uitdagingen en moeilijkheden: De ideale man aanvaardt zijn onvermogen, uitdagingen en beperkingen, wat betekent dat ons bestaan gepaard gaat met zwakte. Hieruit ontstaan zowel motivaties als de-motivaties. We doen moeite om een goede instelling te verkrijgen met betrekking tot de ingevingen van de missie, maar er zijn enkele factoren die een bedreiging kunnen vormen voor iemands leven en iemands succes. Ik ervaarde als missionaris twee grote uitdagingen in Nederland. Op de eerste plaats de taal: hierdoor was communicatie echt moeilijk gedurende de eerste drie maanden. Ik had zoveel dingen te zeggen, maar ik kon ze niet uiten: ik had zin om mijn oren met mijn vingers te sluiten en te schreeuwen. Ik praatte meer innerlijk dan uiterlijk. Op de tweede plaats het weer: dit was ook zeer moeilijk. Ik noemde de taal als eerste, omdat Nederland zelf gelooft in de moeilijke aard van hun taal. Ik kon me de realiteit van het koude weer in Europa niet voorstellen totdat ik in Nederland aankwam.

Conclusie: Tot nu toe is alles goed: de reis was erg leuk en interessant en kent veel vooruitzichten. De missionaire ervaring blijft variëren in de mate dat het doordringt in de mentale ontwikkeling en het zelfbewustzijn van het individu in zijn reactie op Gods oproep. Eén ding dient altijd in onze gedachten te blijven: dat we worden geroepen door een Wezen dat groter is dan wij en dat onze bereidheid om Zijn oproep te beantwoorden ons helpt om te overleven in de missie: niet meer en niet minder.

J.C. Ezedimbu, CSSp

Spinet digitaal ontvangen?

Stuur een mail naar: PB-secretariaat@missie-geest.nl

Week Nederlandse missionaris

Ik heet u allen van harte welkom op deze bijzondere Inspiratie dag van de Week Nederlandse Missionaris onder de titel: Geloven in de ander. Samen één missie.¹ Het is een bijzondere Inspiratie dag omdat de WNM nog nooit in haar bestaan regionale inspiratiedagen heeft gehouden. De reden hiervoor is, met één woord gezegd: de coronacrisis.

Zoals u misschien weet bestond de WNM in 2020 vijftig jaar. Die heugelijke gebeurtenis wilden we feestelijk vieren op een landelijke inspiratiedag. Dit zou dan ook meteen een mooie gelegenheid zijn om alle missionaire werkers die we steunen uit te nodigen voor deze viering. Bovendien zouden ze dan allen in Nederland zijn om te kunnen deelnemen aan een workshop om te reflecteren op de betekenis van het begrip missie in hun werkzaamheden. Jammer genoeg kon dit niet doorgaan vanwege de coronacrisis. Daarom plande de WNM voor 2021 niet meer een landelijke inspiratie dag, maar regionale inspiratiedagen om tegemoet te komen aan het vervoersprobleem en het beperkte aantal bezoekers dat toegestaan was voor een bijeenkomst in de corona-tijd. Ook dit plan moest worden afgeblazen vanwege de pandemie.

Maar we zijn nu in 2022. De coronacrisis is min of meer voorbij en we kunnen weer met veel mensen bij elkaar komen. Toch heeft het curatorium van de WNM gedacht het idee van regionale inspiratiedagen verspreid over het land niet te laten varen en het maar eens in de praktijk te proberen of het een succes is onder het motto: De WNM komt naar u toe. Inmiddels heeft de workshop van missionaire werkers van 20 t/m 22 april in Biezenmortel plaatsgevonden.

De Week Nederlandse Missionaris steunt nu al meer dan 50 jaar Nederlandse missionarissen en missionaire werkers in hun persoonlijke welzijn. Zo kunnen deze bevlogen mannen en vrouwen hun mooie en belangrijke werk onbekommerd blijven doen.

Waar staat WNM voor? Wat doet zij voor deze mannen en vrouwen? Laat het van begin af aan duidelijk zijn dat WNM geen mensen als zodanig uitzendt. Het doel van WNM is ondersteuning van zaken die het persoonlijk welzijn van de missionaris betreffen. De uitzendorganisatie kan zijn een parochie, bisdom, religieus instituut of een specifieke organisatie op kerkelijke basis die ontwikkeling in algemene zin in haar vaandel draagt. WNM wil zorg dragen voor het persoonlijk welzijn van uitgezonden missionarissen en missionaire werkers. Hieronder verstaat zij levensonderhoud en zakgeld bij vakantie in Nederland, en premies van verzekeringen zoals ziektekosten en A.O.W. Een toelage voor een welverdiend verlof in Nederland is belangrijk omdat zij dan niet een beroep hoeven te doen op familie. Zo kunnen zij tot rust komen in Nederland om daarna weer vol energie en goede moed hun werk voort te zetten in de gemeenschappen waarin zij leven in Afrika, Azië en Latijns-Amerika. WNM heeft in haar vijftigjarig bestaan vele duizenden missionarissen en missionaire werkers gesteund.

In de tijd van de oprichting van de WNM waren er ruim 8000 missionarissen actief. Nu is dat aantal vele malen kleiner. Ik bespaar u de achterliggende oorzaken hiervan. Nu zijn er wereldwijd nog zo'n 250 missionarissen werkzaam. Ze behoren niet meer tot de jongsten en hun aantal neemt af. Maar in hun voetsporen treden missionaire werkers. Er is al vele jaren

---

¹ Inleiding op de regionale inspiratiedag van de Week Nederlandse Missionaris (WNM) in het kerkwijkcentrum Gestel (St. Lambertus) in Eindhoven op 6 mei 2022.

een groep van zo'n kleine 20 missionaire werkers die besloten heeft zich blijvend in te zetten voor de gemeenschappen die hen ooit uitnodigden. Zij zijn de permanente missionaire werkers. De WNM is er ook voor hen en geeft hun ondersteuning voor hun onderhoud, reiskostenvergoeding als ze op familiebezoek komen, een toelage voor hun verblijf in Nederland en premies voor de verschillende verzekeringen.

Daarnaast zijn er missionaire werkers, vaak jongere mensen, die voor een bepaalde taak gevraagd zijn en op uitnodiging hun diensten en deskundigheid inzetten voor een bepaalde tijd. De WNM ondersteunt hen met hun reis heen en terug, hun verzekeringen en dergelijke. Lokale verblijfskosten komen voor rekening van de plaatselijke bisschop of kerkelijke instelling.

Als een kerkelijke instelling met een ANBI-status wordt de WNM ook uitgedaagd in de huidige omstandigheden zich met haar toekomst bezig te houden. In 2017 heeft de WNM zich losgemaakt van de stichting CMC/Mensen met een Missie en is verder gegaan als een onafhankelijke kerkelijke instelling. Een van de eerste doelen van de WNM toen was om het eigen gezicht van de WNM vorm te geven als een van de zeer weinige kerkelijke missionaire organisaties die nog overgebleven zijn in deze tijd van secularisatie. Hiervoor is een Visie op Missie geschreven, is er geprobeerd de tekenen van de tijd te verstaan en dat alles is geresulteerd in een geactualiseerd en nieuw beleid.

Dit nieuwe beleid concentreert zich op twee items die in het verlengde liggen van de

missionaire opdracht van de WNM. Allereerst de buitenlandse religieuzen en priesters die hier in Nederland hun missie komen vervullen als een omgekeerde missie. En als tweede: geïnteresseerde jongeren ondersteunen die een missionaire ervaring willen opdoen.

Dat het focus van de WNM gelegd wordt op nieuwe d.w.z. buitenlandse missionarissen in Nederland is niet zo vreemd. Er zijn al meer dan 400 buitenlandse missionarissen en priesters hier te lande. Zij zijn bij uitstek geschikt om een bijdrage te leveren aan het missionaire element in de Nederlandse kerkprovincie. Zij komen uit de verschillende landen en culturen waar ook de immigranten en vluchtelingen hun oorsprong hebben. Een belangrijke voorwaarde voor hun inzetbaarheid is dat zij op een goede manier integreren in de Nederlandse maatschappij en cultuur en in het kerkelijk klimaat, waarbij ze hun eigenheid behouden. De WNM wil hen vooral ondersteunen in het proces van integratie in de Nederlandse kerk en samenleving.

Daarnaast wil de WNM opnieuw invulling geven aan haar educatieve taak zowel richting parochies als voor jongeren met een traject van missionaire vorming, inclusief een verblijf in het buitenland. Hiertoe zijn contacten gelegd met drie universiteiten en de Fontys Hogeschool in Tilburg. Een eerste uitzending van een studente is gerealiseerd.

Bij alle veranderingen blijft het hoofddoel van de WNM het financieel ondersteunen van Nederlandse missionarissen en missionaire werkers die zich inzetten voor kwetsbare mensen in de marge van de maatschappij waar ook ter wereld. Want deze groep mensen verdient onze blijvende aandacht. Dat de WNM dit kan blijven doen is alleen maar mogelijk met de steun van u, onze donateurs.

Albert de Jong CSSp

Hallo beste vrienden,

Het is al weer even geleden dat ik van me heb laten horen vandaar deze brief.

We zijn ondertussen in de Vastentijd aanbeland. Het is een tijd om even een stapje terug te doen en stil te staan bij het verhaal van de ander waar we in ons jachtig bestaan tot nu weinig tijd voor hebben gehad.

Vasten is niet zo zeer het laten staan van die tweede boterham, maar het geven van die boterham aan degene die er geen heeft. En dat zijn er velen. Denk maar eens aan Oekraïne, Sudan of Ethiopië. Soms schieten me nog wel eens de tien plagen van Egypte te binnen, of waren het er twaalf, daar wil ik van af wezen. Dat had ook wel wat minder gekund, maar goed. Hier schijnen we ook van de regen in de drup of van de pan in het vuur te belanden.

Laat de oorlog tussen Rusland en Oekraïne dan de situatie in Ethiopië als niet langer nieuwswaardig van het beeld hebben gevaagd, de toestand is er nog steeds.

Hier op het nieuws horen we er verder ook weinig van, al wordt de situatie hier in het zuiden steeds minder rooskleurig. De droogte houdt aan en de hitte duurt maar voort en de prijzen stijgen de pan uit. Nu hebben we hier geen weerprofeten meer. Die houden het al lang voor gezien. Als ik nu even een oog in het verleden werp zouden we nu eigenlijk de regen mogen verwachten,

maar het ziet er niet naar uit. Tussen 19 en 25 Maart kon je er wel bijna zeker van zijn dat het zou gaan regenen. Dat zou komende week zijn.

Na de sprinkhanen plaag van een jaar geleden en de droogte van het afgelopen jaar zou je denken dat het nu wel genoeg is, maar nee hoor. Onlangs ging ik vroeg in de ochtend naar een buitenstation om daar samen de mis te vieren. Na de mensen begroet te hebben was het eerste wat ze zeiden: 'de sprinkhanen zijn weer terug'.

De boom bij de kerk was een duidelijk bewijs, volledig kaal gevreten en hier en daar lagen nog wat stuiptrekkende sprinkhanen, grote rode woestijnsprinkhanen. En dat bracht mij op de plagen van Egypte. Ook hier had het wel wat minder gekund.

De koeien lopen echt op hun laatste benen (poten dan). Vroeg in de morgen, het eerste wat men doet hier is met man en macht de koeien weer op de benen te helpen, want uit zichzelf komen ze niet meer overeind. Men gelooft dat zolang een koe op zijn poten staat hij of zij nog wel de dag doorkomt. Veel vee, vooral koeien, maar ook geiten, zijn bezweken onder de droogte. Karkassen liggen overal langs de weg en in het veld.

Gras is er al lang niet meer. Pakken stro en hooi worden met vrachtwagens uit het centrale hoogland aangevoerd, maar met wat een kost! Takken worden van de bomen gekapt om die ene koe die thuis staat met kalf in leven te houden.

Water dragen is nu een dagtaak. Tankauto's rijden af en aan om water te brengen naar de scholen op het platteland waar geen waterleiding is, de onze inbegrepen.

Ezelkarretjes hebben het nog nooit zo druk gehad met water rond te brengen in 20 liter jerrycans.

En dan de vrouwen en meisjes die kilometers moeten lopen om een jerrycan water te halen, terwijl de mannen zich bezig houden met het op de been houden van het vee dat eigenlijk liever door de knieën zou zakken.

Soms zie je een oud moedertje in de schaduw van een boom zitten met naast zich haar enige koe, beiden voor zich uitstarend. Ik vraag me vaak af hoe men toch nog weet rond te komen. Grote tankauto's met water proberen hier in Yabello wat bij te springen. Maar de rijen zijn zo lang. Soms sta je de hele dag te wachten en dan de volgende dag weer. Soms heb je geluk, soms niet.

Met diesel of benzine hetzelfde liedje. Je komt aan je werk nauwelijks toe. Kilometerslange rijen auto's en brommers en gemotoriseerde riksja's bepalen zo'n beetje het straatbeeld. Met die ellende in de Oekraïne wordt het uiteraard nog erger.

Ja. Hoe moet dat nu met de gasleiding uit Rusland?

40 % van de tarwe schijnt uit Rusland en Oekraïne te komen, en daar gaat dan waarschijnlijk onze dagelijkse boterham ook op de schop.

Wat hier in het noorden gebeurt is bar, maar wat daar gebeurt is gewoon verschrikkelijk.

En men praat maar en laat die bullebak van een Poetin rustig een heel land plat leggen.

We kunnen ons er niet mee bemoeien, want dan zou hij zich wel eens tegen ons kunnen keren, zegt men dan. Nou en? Hebben Europa en Amerika niet de macht om hem te stoppen? Natuurlijk wel.

Maar het kost. Dus blijven we liever hoofdschuddend aan de kant staan. Tandeloos. Dat is ook hoe de karikaturen de NATO tekenen. Rusland lapt alle regels en conventies aan zijn laars, maar wij moeten ons aan de regels houden.

Ik hoop maar dat al die vluchtelingen worden opgevangen, niet in kampementen waar ze alleen maar wezenloos voor zich uit mogen staren, maar vrij met het recht om te werken en voor zichzelf een boterham te verdienen.

De droogte hier, het gebrek aan water en voedsel is voornamelijk een natuurgebeuren, al speelt de klimaatverandering een grote rol, de ellende daar is puur en alleen het werk van mensen, Kain en Abel, broedermoord. Er zijn gewoon geen woorden voor.

Het is jammer dat een halt toe roepen aan al dat geweld vaak gezien wordt als gezichtsverlies.

Laat ik het maar eens over iets ander hebben. Iets met wat meer hoop voor de toekomst.

Het corona virus heeft zijn beste tijd wel gehad zegt men en is bedaard tot een gewone griep. Sterfgevallen zijn nog redelijk hoog, maar het paniekerige is er van af. Hier tenminste. Het kan zijn dat de maandenlange temperaturen van boven de dertig daar een rol in spelen, maar het

dagelijkse leven raakt weer langzaam in het oude spoor.

Verleden maand mochten we een nieuwe collega verwelkomen, Pater John Luwani uit Malawi. Nu staan er nog drie op de wachtlijst: Fr. Joseph Ussen uit Nigeria, Fr. Eric Onai uit Ghana en Fr. Joseph Amasi uit Tanzania. Verder hebben we nog een benoeming uit India uit Chennai in Tamil Nadu, Fr. Mihael Ramesh. We krijgen het nog druk hier. Het zou in ieder geval mooi zijn als al onze gemeenschappen minstens twee man tellen. Het is jammer dat het proces om een werkvergunning te krijgen zo frustrerend lang duurt.

De eerste week van juli hebben we hier ons Kapittel – een weeklange vergadering om de afgelopen vier jaar even onder de loep te nemen en de komende vier jaar alvast in de was te zetten. En dan zijn er ook verkiezingen voor een nieuw leidsman en bestuur.

We hopen daar ook een aantal gasten van buiten bij te betrekken.

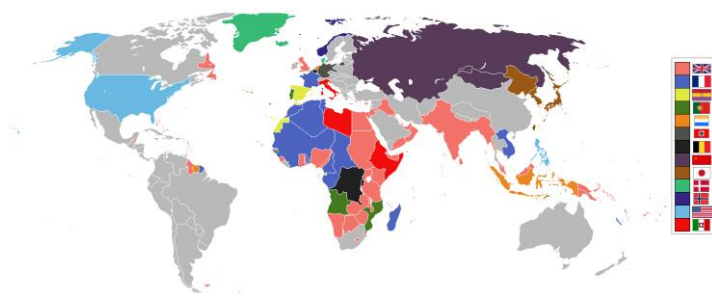
En als dat dan eenmaal aan de kant is, hoop ik naar Nederland te komen ook al is het maar voor een maand of zo. Het is dan al weer drie jaar geleden dat ik in Nederland was en valt er dus weer heel wat bij te praten.

Ik wens jullie van harte vrede toe, vrede ook met al die vluchtelingen, slachtoffers van een zinloze oorlog, die de rust komen verstoren op zoek naar vrede. Laten we hopen en bidden dat ze die vrede vinden. Het ga jullie allen goed.

Hartelijke groeten, *Iede de Lange*

=====

Michael Witte en het nationalisme in Kenia (1^e deel)

Inleiding

In onze tijd staan heel wat historische vraagstukken die in verband staan met de kolonisatie in het brandpunt van de belangstelling. Zo zijn daar het slavernijverleden van Nederland in Suriname, de Caribische eilanden en Azië, en de onafhankelijkheidsstrijd in Indonesië. De maatschappij worstelt

ermee hoe met dit verleden in het reine te komen. Over de geschiedenis van de missionering worden ook vragen gesteld vanuit onze huidige kijk op kerk en maatschappij, maar deze komen nauwelijks of niet aan bod in de landelijke media. Een kwestie die zich opdringt in het huidige tijdsbestek is de dekolonisatie van het missionaire verleden. Hoe stelden missionarissen zich op ten aanzien van kolonialisme en nationalisme. In een recentelijk gepubliceerd boek² heb ik het standpunt van Nederlandse missionarissen met betrekking tot het kolonialisme in Oost-Afrika thematisch behandeld.

In dit artikel wil ik proberen te schetsen hoe Michael Witte CSSp zich verhiel tot het opkomend nationalisme in Kenia. Zag hij de politieke ontvoogding in Kenia wel zitten of verwierp hij die? Wat waren zijn ideeën hierover? Hoe was zijn opstelling met betrekking tot de Mau Mau opstand in dat land? Hadden de opstandelingen zijn sympathie? In een boek over Nederlandse missionarissen en nationalisme in Oost-Afrika³ heb ik de positie van Nederlandse missionarissen ten aanzien van het nationalisme in het algemeen besproken. Het standpunt van Witte in deze kwestie komt hierin slechts zijdelings ter sprake. Daarom probeer ik in deze bijdrage hier meer aandacht aan te besteden.

Een groot probleem dat zich aandient om onze vraagstelling te beantwoorden is het feit dat Witte zich niet of nauwelijks met dit vraagstuk als zodanig heeft bezig gehouden. Andere meer op het missionaire apostolaat betrokken kwesties eisten zijn aandacht op. De bronnen voor dit onderwerp zijn dan ook schaars.

Behalve Witte was er nog een Nederlandse spiritijn in Kenia werkzaam, Leo Peeters. De andere Nederlandse missionarissen waren millhillers. Witte kan misschien wel als voorbeeld dienen voor de wijze waarop Nederlandse missionarissen zich opstelden ten aanzien van het

---

² A. de Jong, "Mannen Gods." Nederlandse missionarissen in de koloniale maatschappij van Oost-Afrika, 1945-1965, Nijmegen 2021.

³ A. de Jong, Missie en politiek in Oostelijk Afrika. Nederlandse missionarissen en Afrikaans nationalisme in Kenya, Tanzania en Malawi 1945-1965, Kampen 1994.

nationalisme in Kenia, omdat zij dezelfde religieuze, culturele en nationale achtergrond hadden.

Michael Witte CSSp

Michael Witte CSSp (1895-1961) heeft heel zijn missionaire leven (1922-1961) in Oost-Afrika doorgebracht. De meeste jaren daarvan in Kenia, maar ook in Tanzania heeft hij zijn sporen achtergelaten. Kenia was een Britse kolonie. In dat land was hij een pionier onder de spiritijnen die de samenwerking met de koloniale regering bewust aanging op het gebied van de invoering van formeel onderwijs voor Afrikanen omdat hij hierin een grote mogelijkheid zag voor evangelisatie. Grote weerstand was er echter onder de Franse en met name Elzassische spiritijnen die toen de meerderheid in het vicariaat Zanzibar, waaronder toen kerkjuridisch een groot gedeelte van Kenia viel, vormden, tegen het formele onderwijs voor Afrikanen.

Zij prefereerden landbouw- en technisch onderwijs. Bovendien waren ze tegen samenwerking met de koloniale regering op dit gebied vanwege hun ervaring in Frankrijk.⁴

In 1925 richtte Witte een basisschool op in Kabaa die zich ontwikkelde tot een scholengemeenschap met kweekschool, ambachtsschool en middelbare school. Daar het vicariaat Zanzibar niet voldoende geldelijke middelen had om dit scholencomplex te financieren deed Witte verwoede pogingen om subsidie te krijgen van de koloniale regering voor zijn scholen. Hierin was hij in grote mate succesvol.⁵

Na een vakantie in Nederland werd Witte in 1935 benoemd voor de missie van Giriama, gelegen op 30 mijl ten noordwesten van Mombasa. Het was de bedoeling dat hij deze missie weer tot nieuw leven zou brengen. Maar op aandringen van de directeur van onderwijs van Kenia (zoals toen de minister van onderwijs genoemd werd) werd hij benoemd tot schoolhoofd van de Coast Technical School van Waa, gesitueerd op 15 kilometer ten zuiden van Mombasa aan de kust. Deze regeringsambachtsschool die op het punt stond gesloten te worden, werd overgedragen aan het vicariaat Zanzibar. Met zijn succesvolle onderwijsmethode voor Afrikanen kreeg Witte de opdracht deze tot mislukken gedoemde school te redden en tot bloei te brengen.⁶

De koloniale regering was dankbaar en vol vertrouwen dat hij van deze opdracht een succes zou maken. Uit erkentelijkheid voor zijn verdiensten op onderwijsgebied werd hem in januari 1936 de onderscheiding van "Officer of the British Empire" toegekend. Met zijn ervaring in het onderwijs voor Afrikanen transformeerde Witte in een paar jaar tijd de ambachtsschool in Waa volledig en maakte er een groot succes van. Maar hierbij trapte hij op verschillende zere tenen: van de lokale mohammedaanse bevolking, van de ambtenaren van het departement van onderwijs en van de anglicaanse Church Missionary Society. Zijn positie werd onhoudbaar in de gegeven omstandigheden. De apostolisch vicaris plaatste hem in 1937 over naar de missie van Bura, gelegen op 120 km ten zuidwesten van Mombasa. Hier voelde hij zich als een vis op het droge. Zijn talenten werden onderbenut. Hij vroeg overplaatsing aan naar het vicariaat Bagamoyo, in Tanzania, dat in handen was van Nederlandse spiritijnen.⁷

Direct na zijn aankomst in Bagamoyo in januari 1938 startte Witte met een nieuw project: de oprichting van een technische - en landbouwschool. Maar op het einde van 1939 werd

⁴ A. de Jong, *Father Michael Witte of Kabaa High School. Missionary and Educationalist. A study in Mission Strategy*, Nairobi 2011, 203.

⁵ De Jong, *Father Michael Witte of Kabaa*, 45-123.

⁶ De Jong, *Father Michael Witte of Kabaa*, 140-150.

⁷ De Jong, *Father Michael Witte of Kabaa*, 151-165.

besloten het kleinseminarie van Ilonga naar Bagamoyo te verhuizen en de school van Witte samen te voegen met het bestaande Teacher Training College van Morogoro. Witte werd hier de directeur van. Maar de verhouding met Mgr. Bernard Hilhorst CSSp en de andere spiritijnen die les gaven op deze school was stroef. Een verschil in opvatting met betrekking tot het onderwijs aan Afrikanen lag hieraan ten grondslag.

Toen tijdens de Tweede Wereldoorlog Mgr. Hilhorst in 1941 gevraagd werd voor personeel om de Italiaanse Consolata missionarissen, die geïnterneerd waren, te vervangen in de apostolische prefectuur van Meru in Kenia, werd Witte met nog vier andere Nederlandse spiritijnen erheen gestuurd. Hij opende er een nieuwe basisschool in Kyeni.

In 1944 werd Witte benoemd tot vicaris delegaat van het apostolisch vicariaat Nyeri in Kenia. Hij spoorde de teruggekeerde Consolata missionarissen aan zich te concentreren op het onderwijs omdat daar de toekomst van de missie lag. Hij vervulde deze functie tot juli 1947 toen een nieuwe Italiaanse apostolisch vicaris benoemd werd.⁸

Na een welverdiende vakantie keerde Witte in 1948 terug naar het vicariaat Zanzibar. Aanvankelijk werd hij benoemd voor de missie van Muthale, maar in januari 1949 werd hij gevraagd om in Taveta, liggend aan de spoorlijn van Voi naar Arusha, vlak bij de

Tanzaniaanse grens een nieuwe ambachtsschool op te richten. Een rijke kolonist had de apostolisch vicaris een enorm groot stuk land aangeboden met 1000 pond sterling op voorwaarde dat er een ambachtsschool verbonden zou worden aan de missie. Hier begon Witte aan zijn laatste schoolstichting in Kenia. In 1955 werd Witte gevraagd door de bisschop van Moshi in Tanzania een school te stichten voor de Masai. In Usa River begon hij een ambachtsschool. In 1960 werd hij ziek. Hij had darmkanker. Behandeling in Nederland mocht niet baten. Hij stierf in de procuur van Halfweg in maart 1961.⁹

Keniaans nationalisme

Het Afrikaans nationalisme heeft in het koloniale Kenia zijn oorsprong in sociaal-politieke organisaties die in de jaren twintig van de vorige eeuw werden opgericht om uiting te geven aan de grieven die men koesterde tegen de koloniale regering op sociaal, economisch en cultureel gebied. De meest invloedrijke was de Kikuyu Central Association. Jomo Kenyatta, was de secretaris van deze organisatie. Zij werd geleid door Afrikanen die waren opgeleid in protestantse scholen. Gedurende de Tweede Wereldoorlog werd zij verboden.

In 1944 werd een nieuwe, wettig erkende, politieke organisatie opgericht onder de naam Kenya African Union door een groep ontwikkelde Afrikanen. Kenyatta werd hier de voorzitter van. Andere sleutel posities in deze partij werden ook bezet door Kikuyu vanwege hun numerieke aantal, hun ver gevorderd stadium van acculturatie en politieke bewustwording. De partij werd de spreekbuis van de Afrikanen op politiek en sociaal-economisch gebied. Hete hangijzers voor de Kikuyu waren vooral het landvraagstuk en de constitutionele voortgang naar onafhankelijkheid. Ook in deze partij schitterden de katholieken door afwezigheid.¹⁰

Afrika in transitie

De politieke bewustwording onder de Afrikanen ontging Witte niet, daarvoor was hij te veel een missionaris die dichtbij zijn studenten, gelovigen en de mensen in het algemeen stond.

⁸ De Jong, *Father Michael Witte of Kabaa*, 166-179.

⁹ De Jong, *Father Michael Witte of Kabaa*, 182-197.

¹⁰ De Jong, *Missie en politiek in Oostelijk Afrika*, 40-44.

Na de Tweede Wereldoorlog in 1946 spreekt hij over het feit dat het een overgangstijd is. “Zwart Afrika leeft in de groei-jaren.”¹¹ Andere termen die hij gebruikt voor de sociale en politieke gisting die hij onder zijn ogen ziet gebeuren zijn: “Afrika-in-transitie”,¹² “het ontwakende negerras.”¹³

De leiders en aanstichters van deze politieke en sociale onrust zijn naar zijn mening “ontevreden, halfbakken en door een te groot aanbod gedeeltelijk werkloze klerken [die] politiek bedrijven zonder er iets van te begrijpen. Hoog snateren ze boven de brede lagen van hun nog grotendeels ongeletterd volk, dat hen vol bewondering aangaapt en maar al te

gemakkelijk en kritiekloos door dik en dun volgt.”¹⁴ Je zou deze Afrikanen kunnen vergelijken met “opgeschoten jongens en meisjes die denken dat ze het zelf wel kunnen doen. Een stel oproerkraaiers moedigt dit aan.”¹⁵ Die kunnen het best getypeerd worden als “half opgevoede school-producten (...) die heftig anti-Europees zijn met hun volgelingen. Blinde

leiders van blinden.”¹⁶ Deze “neger-agitator[s]” breken af zonder op te bouwen, “wantrouwen zaaierend zonder naastenliefde of rechtvaardigheid.”¹⁷ “Te goeder trouw kunnen zij veel bederven van wat regering en missie in harmonie trachten op te bouwen.”¹⁸ Enkelen van hen zijn “gegradueerden” van “Engelse of Amerikaanse universiteiten” die tijdens hun verblijf in het buitenland ook nog “hun licht in Moskou hebben opgestoken. Zo wordt ook hier de strijd gestreden tussen waarheid en leugen, licht en duisternis, gezond verstand en boerenbedrog. De beslissing kan wel eens vallen binnen de volgende tien jaren.”¹⁹ Als dan “Kenya zich wellicht prematuur onafhankelijk gaat verklaren en de ‘vreemdelingen’ eruit veegt, [is dat] tot eigen groot nadeel.”²⁰ Het zal “inzien dat de blanken toch niet gemist kunnen worden.”²¹

Het ontwakend Afrikaans politiek bewustzijn en het daaruit voortvloeiend nationalisme vindt zijn oorsprong in het onderwijs volgens Witte. “Niemand twijfelt er meer aan dat van de scholen in Afrika alles afhangt.”²² Maar louter academische scholing brengt de Afrikaan uit zijn balans. Het onderwijs moet gepaard gaan “met een gezonde dosis religieuze en karaktervorming.”²³ “En toch gaat de regering door met godsdienstloze scholen te bouwen en zelfs de missies te dwingen er hun leerlingen heen te zenden. De tijden voor Afrika zijn kritiek. Het zijn de puberteitsjaren van een ras: ze menen alles te kennen en te kunnen – de ‘leiders’ en hun koor van volgelingen – maar ze kunnen nog zo weinig en kennen nog minder. Hoe verlangen wij hen te helpen, die grote kinderen, die tegen zichzelf moeten worden beschermd. Algemene hulp brengen en vlug en afdoend [is nodig], want Russische en andere wolven besluipen hun zielen van alle kanten.”²⁴ In dit verband pleit Witte voor het oprichten van nijverheidsscholen of ambachtsscholen. “Er is momenteel een grote behoefte aan dit soort onderwijs in christelijke atmosfeer, meer dan aan academische scholing. (...) [En hij

---

¹¹ “Brief van Pater Witte uit Br. Oost-Afrika,” *Texelsche Courant* (hierna *TC*) 14.12.1946.

¹² “Brief van Pater Witte uit Br. Oost-Afrika,” *TC* 14.12.1946.

¹³ “Pater Witte sprak over zijn werk in Brits Oost-Afrika,” *TC* 7.1.1948.

¹⁴ M. Witte, “Liever ambachtsscholen in Afrika,” *Bode van de H. Geest* (hierna *BHG*) 46 (1950) 40.

¹⁵ “Pater Witte sprak over zijn werk in Brits Oost-Afrika,” *TC* 7.1.1948.

¹⁶ “Brief van Pater Witte uit Br. Oost-Afrika,” *TC* 14.12.1946.

¹⁷ “Brief van Pater Witte uit Br. Oost-Afrika,” *TC* 14.12.1946.

¹⁸ “Brief van Pater Witte uit Br. Oost-Afrika,” *TC* 14.12.1946

¹⁹ “Pater Witte viert oud en nieuw bij de zwarten,” *TC* 29.12.1951.

²⁰ “Pater Witte viert oud en nieuw bij de zwarten,” *TC* 29.12.1951.

²¹ “Pater Witte sprak over zijn werk in Brits Oost-Afrika,” *TC* 7.1.1948.

²² Witte, “Liever ambachtsscholen in Afrika,” *BHG* 46 (1950) 41.

²³ “Pater Witte viert oud en nieuw bij de zwarten,” *TC* 29.12.1951.

²⁴ Witte, “Liever ambachtsscholen in Afrika,” *BHG* 46 (1950) 41

hoopt] het zeer kleine getal zwarte vaklui (...) die verantwoordelijkheidsgevoel hebben, eerlijk en ijverig zijn en met genoeg doorzettingsvermogen om hun vak grondig te leren, gestadig te vergroten.”²⁵ Hij ziet dit soort scholen “als een bijdrage tot bestrijding van Oost-Afrika’s hygiënische en sociale achterstand en bijgevolg van ontevredenheid en vrijen met communisme.”²⁶

De Mau Mau opstand 1952-1956

In het begin van de jaren vijftig was het sociaal-politieke klimaat in Kenia naar een kookpunt gestegen. De radicale vleugel van de Kenya African Union nam haar toevlucht tot geweld en gewapend verzet, toen duidelijk werd dat de realisatie van een onafhankelijk Kenia niet via constitutionele middelen bereikt kon worden. Gevallen van moord, brandstichting en vee verminking die niet alleen gericht waren op witte kolonisten, maar ook op regeringsgetrouwe Kikuyu kwamen op zo’n grote schaal voor in de gebieden waar de Kikuyu woonden dat de regering daar haar gezag verloor. Missiescholen werden ook aangevallen. Daarom werd op 20 oktober 1952 door de koloniale regering de noodtoestand afgekondigd. De volgende dag werden Kenyatta en andere leiders van de Kenya African Union gearresteerd. De Mau Mau opstand brak in alle hevigheid los. Aanvankelijk hielden de twee kampen zich in evenwicht op het strijdtoneel, maar in het begin van 1954 kregen de veiligheidstroepen de overhand. De guerrillastrijders werden in toenemende mate geïsoleerd door de concentratie van de Kikuyu-bevolking in grote versterkte en gecontroleerde dorpen. Bovendien werden zij uitgeput door de bombardementen op hun kampementen. Na de gevangenneming van ‘maarschalk’ Dedan Kimathi in oktober 1956 werden de militaire operaties zo goed als gestaakt.

CLEANSING OF THE MAU MAU OATH AT NYERI
1953

De Mau Mau opstand was een nationalistische antikoloniale opstand in hoofdzaak gevoerd door de Kikuyu voor de stichting van een onafhankelijk Kenia onder leiding van genuïene nationalistische leiders van de Kenya African Union. Maar het was meer dan dat. Het was ook een burgeroorlog. Kikuyu die zich wel konden vinden in het streven naar onafhankelijkheid, maar zich verzetten tegen het geweld en

wreedheden die begaan werden, werden niet alleen beschouwd als vijanden zoals Europeanen, maar als verraders. De opstand was een broederstrijd tussen Mau Mau Kikuyu en loyale Kikuyu. Ten slotte moet het religieuze aspect van de opstand niet vergeten worden. Sommige auteurs spreken zelfs van een godsdienstoorlog. De Mau Mau ideologie was een christelijk-heidens syncretisme dat het christendom zag als een onderdeel van de Europese overheersing en het radicaal verwierp. Christenen zagen sommige onderdelen van de Mau Mau ideologie als strijdig met hun geloof.²⁷

Taveta tijdens de opstand

Taveta was de missie waar Witte woonde tijdens de opstand. Het ligt op zo’n 300 mijl afstand van Nairobi en ver weg van het gebied waar de opstand woedde. Hij was er drukdoende om een ambachtsschool van de grond te krijgen. Vanwege het bestrijden van de opstand moest de regering bezuinigen op andere openbare voorzieningen zoals het onderwijs. Witte klaagde hierover want de subsidie die hij kreeg voor de school was absoluut onvoldoende.²⁸ In Nairobi moest iedere Europeaan in elk geval ’s avonds een revolver bij de

²⁵ “Pater Witte viert oud en nieuw bij de zwarten,” TC 29.12.1951.

²⁶ “Pater Witte viert oud en nieuw bij de zwarten,” TC 29.12.1951.

²⁷ De Jong, *Missie en politiek in Oostelijk Afrika*, 47-50.

²⁸ Sint Agatha, Erfgoedcentrum Nederlands Kloosterleven (hierna ENK), Archief Congregatie van de H. Geest, inv. nr. 0319, dossier M. Witte, M. Witte aan Miss Bowers, Taveta 15.4.1953.

hand hebben, maar in Taveta was dat niet nodig. Witte kon er zelfs 's avonds ongewapend rondlopen. Toen er eens een spiritijn op bezoek kwam uit het hart van het Mau Mau gebied stond deze er verwonderd over dat de deur open stond tijdens het middagmaal en dat 's avonds de deuren niet op slot gingen. Dit in tegenstelling met wat gebruikelijk was in de gemeenschap van zijn bezoeker. Als de huisbediende het eten binnenbracht, opende de broeder de deur zorgvuldig en had een revolver in aanslag in de hand. Iedereen had er een revolver op zak als hij zich buiten de deur waagde en men was de hele dag in beslag genomen door één ding: de Mau Mau-opstand.²⁹

In 1954 had Witte 130 jongemannen in zijn ambachtsschool; allen waren intern. Daar hij in Kenia een bekende persoonlijkheid was vanwege het feit dat hij oprichter en directeur was geweest van de eerste katholieke middelbare school in Kabaa, kreeg hij veel verzoeken van jongemannen om toegelaten te worden. Vele van deze verzoeken kwamen van Kikuyu, maar de plaatselijke bevolking, de Taveta, een kleine stam van ongeveer 6000 mensen, hadden hier grote bezwaren tegen. Hij had al 40 Kikuyu onder zijn studenten. Hij had medelijden met ze, omdat ze thuis, als ze niet op het politiebureau of op de missie sliepen, 's nachts uit bed

gemaakt konden worden en gedwongen werden om de beruchte Mau Mau eed af te leggen. Deze belofte hield in om zoveel witten en hun Afrikaanse vrienden te vermoorden als hun opgedragen werd. Als ze weigerden werden ze ter plaatse gedood. Witte zou graag veel meer Kikuyu opnemen in zijn school ook al was hij gewaarschuwd dat elke Kikuyu die dichtbij hem in de buurt verbleef, hem op ieder moment kon doden.³⁰

Witte nam deze waarschuwing niet echt serieus, maar voor de regering was iedere Kikuyu verdacht. Dat de Kikuyu studenten van de ambachtsschool in de gaten werden gehouden door de regering, blijkt wel uit het feit dat in juni 1953 een ambtenaar van de arbeidsdienst uit Mombasa naar Taveta kwam om de vingerafdrukken van de Kikuyu studenten af te nemen. Van de 31 studenten kwamen er 26 voor in aanmerking. Vijf studenten waren nog niet ouder dan zestien en waren hiervan vrijgesteld. In oktober van hetzelfde jaar meldde Witte zich met zijn Kikuyu studenten bij het politiebureau.³¹ Ofschoon de missie van Taveta nooit last heeft gehad van de gewelddadige acties van de Mau Mau, kwamen ze toch soms vrij dichtbij.

In 1953 rapporteerde Witte dat op nauwelijks 30 mijl afstand de handen van een hoofdman waren afgehakt door Mau Mau strijders.³² Het volgende jaar werd een kleine kolonie van Kikuyu op ongeveer 10 mijl afstand betrapt op het afleggen van de eed. Heel erg onder de indruk was hij er niet van. Wel prees hij zich gelukkig dat twee sterke jongemannen in de keuken sliepen met een groot machete binnen handbereik. Bovendien konden ze een hele slaapzaal met jongemannen te hulp roepen.³³ Pijnlijk getroffen was Witte door het bericht dat op 20 mijl afstand van Nairobi negen Afrikanen waren gedood: afgehakt hoofd en voeten, besproeid met benzine en verbrand. Onder hen was een oud student en hoofdprefect van de ambachtsschool in Taveta, "een zeer gelovige jongen."³⁴

Voor zijn jaarlijkse retraite ging Witte naar Nairobi waar hij zijn Ierse confraters ontmoette uit deze stad en het district Kiambu waar de Mau Mau woedde. Natuurlijk was hier de Mau Mau

²⁹ ENK, dossier M. Witte, M. Witte aan Mrs. F. Beck, Taveta 14.4.1953.

³⁰ ENK, dossier M. Witte, M. Witte aan Miss G.D. Skapik, Taveta 4.2.1954.

³¹ Archief van de Congregatie van de H. Geest, Nairobi (hierna Arch. CSSp N) Journal of Taveta, 24.6.1953.

³² ENK, dossier M. Witte, M. Witte aan Miss C. Bowers, Taveta 26.9.1953; 3.9.1953.

³³ ENK, dossier M. Witte, M. Witte aan Miss G.D. Skapik, Taveta 4.2.1954.

³⁴ ENK, dossier M. Witte, M. Witte aan Mrs. F. Beck, Taveta 19.9.1954.

opstand het onderwerp van gesprek aan tafel en tijdens de recreatie. De retraite werd gehouden in de gebouwen van St. Mary's School, destijds de meest prestigieuze witte kostschool van de stad. De school werd bewaakt door "een vaste gewapende wacht van 180 zwarte soldaten, waarbij nog 40 ongewapenden voor diverse diensten."³⁵ Ondanks alle ellende en rampspoed die veroorzaakt werd door de Mau Mau werden er in de beste klerikale traditie moppen over gemaakt. Witte die bekend stond als een echte moppentapper, debiteerde deze mop. "Een oude vrouw vroeg haar kok, een Kikuyu, 'Je wilt me toch zeker niet doden?' 'Oh nee, nooit,' antwoordde de trouwe knecht. 'Ik moet de oude dame van hiernaast doden en haar kok zal u voor zijn rekening nemen.'"³⁶(Deel 2 in de volgende Spinet).

Albert de Jong, CSSp

Oost West thuis best...

Op weg naar Nigeria voor vakantie, had ik twee tussenstops voordat ik op mijn eindbestemming aankwam. De eerste was op de luchthaven van Frankfurt. Er waren veel mensen aan boord en de meesten van hen gingen ergens anders heen: Amerika, Azië, Afrika.

Mijn tweede stop was op de internationale luchthaven van Abuja. Ook veel mensen aan boord, maar in tegenstelling tot de eerste stop, waren het bijna allemaal Nigerianen. Ze

namen geen vlucht naar een andere bestemming, maar gingen allemaal naar huis voor de feestdagen.

Zelfs in het vliegtuig van Frankfurt naar Abuja voelde ik de Nigeriaanse omgeving al, het enige afwijkende waren de stewardessen met hun Duitse accenten, de stem van de piloot vanuit de cockpit: eerst in het Duits, daarna in het Engels. Verder voelden alle andere dingen als bijna thuis.

Als passagiers wisten we dat we nog ver van huis waren, maar we deelden dezelfde hoop om onze geliefden te ontmoeten, die we lang geleden hadden verlaten. Voor sommigen waren het jaren geweest: twee, drie, vier of zelfs meer dan tien. We waren op weg naar ons thuisland, waarbij het op televisie altijd over horror, angst, pijn en bezorgdheid gaat, maar bij ons was de lucht vol vreugde. Ik stelde me al voor hoe gelukkig mijn moeder zich zou voelen als ik eindelijk landde en belde om te zeggen dat ik in Nigeria was. Ik zag de gezichten van vrienden en familieleden voor me, de uitbundige omhelzingen die je tegen de grond konden duwen als je niet goed in balans was, de glimlachen, de lange gezellige gesprekken tot diep in de nacht, de bezoeken zonder afspraken... dit alles maakte dat de vlucht van zeven uur wel zeven dagen leek te duren!

Eindelijk aangekomen op de luchthaven van Portharcourt werd die verbeelding werkelijkheid. De luchthaven was heel rustig en de mensen hadden geen haast. Het is rustig in de wachtruimte, wij waren wellicht de enige vlucht die dag. Iedereen was aan het bellen. Je kon de energie voelen van de telefoongesprekken: glimlachen, geroep, en in de aankomsthal uitbundige

omhelzingen. De vreugde veranderde in een soort kakofonie: alle beleefdheden en terughoudendheid die we gewend waren, verdween. Het was een andere vorm van geluk.

---

³⁵ P. van der Ploeg, "Naar de Witte Hooglanden van Kenya," *Africa Christo* (hierna AC), 51 (1955) nr.4., 20.

³⁶ ENK, dossier M. Witte, M. Witte aan Mrs. J.E. Orf, Taveta 21.1.1953.

Vijf weken later, toen ik in het vliegtuig zat om terug te keren naar Nederland, keek ik terug en vroeg me af: wat maakt het dat een thuis zo mooi, zo dierbaar, zo lief maakt, zelfs te midden van alle onrust en tegenslagen?

*Pastor Callistus Offor
Martinusparochie Cuijk*

Ontmoetingsdag met de medestanders

Beste mensen,

Vandaag zijn we hier samen, om te vieren en te luisteren naar wat Jezus tot ons zegt.

En de boodschap is heel simpel. Zoals we zojuist zongen in het lied:

Blijf niet staren op wat vroeger was. Sta niet stil bij het verleden. Ik, zegt Hij, ga iets nieuws beginnen. Het is al begonnen, merk je het niet?

Blijf niet staren, zongen we. Echter, we vinden staren op wat vroeger was best fijn.

Soms zijn er momenten in je leven dat je de klok wel zou willen terugzetten.

Wanneer je denkt aan gelukkige momenten uit je leven, het missionaire werk dat je in Tanzania, Brazilië of een ander land deed, een prachtige reis of een feestelijk jubileumviering, of je denkt aan kinderen/ kleinkinderen toen ze nog klein waren. Je ziet de foto's, je haalt herinneringen op, ... Je zou het zo weer over willen doen. Herbeleven. Maar ja, dat kan natuurlijk niet. Ook als je jaren later hetzelfde werk zou doen, is het toch niet meer hetzelfde. De sfeer, de mensen, jij zelf bent ook anders geworden.

In het Evangelie horen we hoe Jezus aan zijn leerlingen verschijnt als ze een hele nacht aan het vissen zijn zonder iets te vangen. De leerlingen doen wat ze altijd hebben gedaan.

Echter na Pasen is er veel veranderd. Ook hun leven. Ook zij kunnen de klok niet terugzetten en Jezus daagt hen uit niet te blijven staren, maar om iets nieuws te beginnen. De klok terugzetten kan natuurlijk niet in het leven. Dingen veranderen nu eenmaal. De sfeer, de mensen, jij bent anders. Dat is ook mijn grote les van de afgelopen maanden geweest.

Teruggaan naar Same, leek zo gemakkelijk en bekend.

Immers, ik had al vijf jaar gewerkt in het bisdom Same en was er regelmatig terug geweest. Al snel merkte ik de veranderingen. Zowel bij de mensen alsook bij de priesters; priesters die ik kende toen ze op de middelbare school zaten in het dorp Chanjale, waar ik dertig jaar geleden woonde. Zo ook de medewerkers in het bisdom, sommigen bekend, anderen nieuw. Er is behoorlijk veel veranderd, en mijn mooie en goede herinneringen aan het werk dat ik 30 jaar geleden gedaan heb, kunnen niet zomaar een op een overgenomen worden. Ik betrapte mij erop dat ik de dingen weer wilde doen, die ik vroeger ook altijd deed of kon doen. Gedurende de afgelopen maanden werd mij duidelijk dat dit niet zomaar kan.

Het verleden is voorbij. Het leven in nu. Ik denk dat de discipelen hier ook mee hebben geworsteld. Dat is wat Johannes ons laat zien vanmorgen. Ze zijn weer terug in Galilea. Daar waar het allemaal begonnen is. Ze zitten aan de oever van het meer, op de plek die ze als geen ander kennen. De plek waar die Jezus langs was gekomen. Ze weten het nog als de dag van gisteren. Hij had ze geroepen: "Volg mij! Ik zal je vissers van mensen maken."

En ze waren Hem gevolgd. Drie jaar lang waren ze met Jezus opgetrokken.

Wat een bijzondere tijd was dat geweest. Wat hadden ze veel van Hem geleerd.

Wat hadden ze Hem lief gekregen. Maar, wat was er veel gebeurd de laatste weken.

De gevangenneming en uiteindelijk zijn kruisiging. Ze hadden Hem willen steunen, maar dat was ze niet gelukt. En dan dat onvoorstelbare, dat Jezus was opgestaan uit de dood. Wat een wonder. Jezus **LEEFT!** Zo zitten ze daar aan het meer. Een vertrouwde plek. Net als vroeger. Petrus staat op en zegt: "Ik ga vissen!" (Net zoals hij vroeger deed, vóór hij Jezus leerde kennen). Wordt de spanning hem teveel? Weet hij zich geen raad met zijn gedachten? Zo gaan ze het meer op, nemen hun netten mee en gaan ze vissen. De hele nacht, maar ze vangen niets. Dat is opmerkelijk. Het meer van Galilea staat erom bekend, dat het vol met vis zit. Johannes vertelt deze geschiedenis om iets duidelijk te maken.

Jezus leeft! Jezus is opgestaan.

Maar, wat doe je na zo'n grote gebeurtenis? Pak je dan je oude leven weer op?

Doe je dan net alsof er niets veranderd is?

In het Evangelie van vandaag horen we, dat dat niet de bedoeling kan zijn. Jezus had tegen hen gezegd: "zonder Mij kunnen jullie niets doen". Echter de leerlingen waren gaan vissen op eigen initiatief. Net als vroeger. Zo keren ze drie jaar terug in de tijd. Ze doen wat ze altijd gewend waren te doen. Dezelfde routine. Dezelfde gewoonte. Dezelfde ervaring. Wat hier met de leerlingen gebeurt, is wel herkenbaar. Dat je dingen doet op je eigen manier. Dat je de hele dag zwoegt, maar niets klaar krijgt. Zozeer dat je boos wordt en er gefrustreerd van raakt. Soms kun je jezelf er zomaar op betrappen. Of je leven zit in woelig water. Zorgen in de Gemeente of in je relatie. Problemen met je gezondheid of problemen op je werk. Dat zijn vaak momenten dat je verlangt naar het verleden. Naar wat geweest is, toen alles nog goed was.

Echter, na Pasen, draait alles om "*luisteren naar de stem van Jezus*", en het allemaal net effe anders te doen. Dat is de les die wij ook steeds opnieuw moeten leren.

De leerlingen leren na Pasen Jezus op een nieuwe manier kennen. Hij zoekt ze op in het moment van hun frustratie. Jezus weet dat ze Hem nodig hebben en daagt hen uit het anders te gaan doen. Daarom geeft Hij zijn leerlingen een nieuwe opdracht: "*Werp je net aan de rechterkant van het schip*". Jezus laat de leerlingen het net letterlijk over een andere boeg gooien. Daar zit een les in: Hij haalt de leerlingen uit hun comfortzone. Ze moeten het anders doen dan vóór Pasen. Zo is het ook in ons leven.

We kunnen in ons leven dingen doen die we al jaren doen, waar we vertrouwd mee zijn. Maar we moeten er voor open staan, dat Jezus iets anders van ons kan vragen.

We moeten bereid zijn om het oude en vertrouwde, onze manier van werken los te laten, om mensen te kunnen bereiken. We moeten het op een nieuwe manier doen, zoals ook ik nu het net aan de andere kant van de boot uit moet gooien. Het comfortabele en vertrouwde leven loslaten en elders weer opnieuw beginnen. En ook daar zal blijken dat ik niet mag blijven staren, maar steeds opnieuw moet beginnen, met nieuwe ogen kijken. Met nieuwe ideeën komen. Met nieuwe mensen werken. Een grote uitdaging, en het gaat niet allemaal vanzelf. Ik ga afronden. We kunnen de klok niet terug zetten. Dat is wat we moeten ontdekken. God spreekt tot ons vanuit het Woord. God spreekt tot ons via onze medemens, via een medebroeder, een collega of iemand zomaar op straat. God zal via verschillende kanten, eenzelfde boodschap laten oplichten.

Blijf niet staren op wat vroeger was.

Sta niet stil in het verleden.

"Ik" zegt Hij "ga iets nieuws beginnen;

Het is al begonnen. Merk je het niet? Amen

Marielle Beusmans

In Memoriam broeder Harrie van Otterdijk

12 augustus 1923 – 8 mei 2022

Harrie was onze oudste medebroeder en zou dit jaar 99 jaar zijn geworden. Hij was geboren op de grens van Bakel en begon op latere leeftijd zijn broederopleiding in Baarle-Nassau in 1954. Hij is altijd in Nederland gebleven en heeft met zijn werk en inzet het missiewerk van vele anderen ondersteund. Hij zorgde voor de veestapel en later in Gemert voor het onderhoud van het kerkhof en het park en de tuin van het kasteel. Hij ontbrak echter nooit bij de vieringen. Hij was altijd opgewekt en aangenaam met de anderen en bij het samenzijn van de gemeenschap. Ook had hij veel contact met zijn familie en mensen uit de buurt. Harrie was bijna nooit ziek tot enkele maanden voor zijn overlijden. Zijn krachten namen af en hij vond het genoeg. Hij overleed op Moederdag en werd 14 mei begraven op ons kloosterkerkhof in Gemert te midden van zijn vele overleden medebroeders. Dat hij nu mag rusten in de vrede bij de Heer.

Overleden

- 5 mei In Someren overleed in de leeftijd van 88 jaar de heer Sjef Meeuws, broer van †pater Piet Meeuws.
- 8 mei In Utrecht overleed in de leeftijd van 91 jaar Elisabeth Berndsen, zus van pater Johan Berndsen.
- 9 mei In Voorschoten overleed in de leeftijd van 91 jaar zuster Michel Gordijn o.p., zus van pater Koos Gordijn.

Jarigen in mei

2 Paul Cuijpers	12 Zr. Corrie Wassenberg	25 Marcel Uzoigwe
10 Carel Verdonschot	21 Tom Willemsen	27 Titus Ikyomke

Jarigen in juni

2 Patrick Ezeonwu	5 Ben Rutten	23 Harrie Zandbelt
4 Cândido Luhuma	17 Suzan Noordman	24 Jean Bosco Ezedimbu
	30 Pieter Vaars	